

Lone Dybkjær (RV):

Jeg hører også til dem, der glæder mig over det gode udfald, arbejdet fik i Nairobi, og jeg vil også tilslutte mig dem, der har givet udtryk for, at det var en stor oplevelse at deltage i konferencen. Jeg synes, man rolig kan sige, at det var en stor oplevelse, ikke bare fordi der var mange afrikanske kvinder til stede, og fordi man var i landet, men også fordi det viste sig, at da konferencen blev afholdt i et udviklingsland, var der trods alt nogle, der ville stå sammen om også at sikre enighed om dette papir, klart i modsætning til, hvad der skete i København.

Nairobi-dokumentet skal så følges op af en konkret handlingsplan. Hvad kan der gøres her og nu? Hvad i morgen? Og hvad skal som et absolut minimum være nået inden år 2000? Som andre ordførere har været inde på, drejer det sig jo om både noget internationalt og noget nationalt. Fred, udvikling og ligestilling må være overskrifterne, sådan som det også står i strategipapiret, og det bør Danmark naturligvis arbejde for overalt i internationale organisationer, forsamlinger osv.

Jeg synes, det er ret vigtigt – fru Ebba Strange var indirekte inde på det – at man ikke betragter dette som et isoleret spørgsmål og siger, at det er noget, som kvindeforsamlinger skal tage sig af. Hver gang man diskuterer fredsspørgsmål og apartheid i de internationale forsamlinger, har det faktisk noget med ligestilling at gøre, det har noget at gøre med, om man kan sikre også kvinderne i denne verden.

Jeg synes også, at det er vigtigt gennem det konkrete bilaterale og multilaterale arbejde navnlig at forbedre de særlig hårdt ramte kvinders situation, at sikre dem selv og deres børn økonomisk støtte og udvikling. En lang række ordførere har været inde på, hvorledes vi gennem den tekniske udvikling faktisk har stillet en lang række kvinder i en betydelig vanskeligere situation, end de var i før. Bare det at bære vand, som nogle har nævnt, er simpelt hen en livsindsats for en række kvinder, hvilket naturligvis aldrig kan have været et formål i sig selv. Her mener jeg Danmark har nogle særlige muligheder, fordi vi er det såkaldt lille land på et højt udviklingsstade – trods alt, selv om vi har denne diskussion – og på grund af vores erfaringer. Jeg mener,

det er vigtigt, at regeringen gennem det arbejde, der udføres her, navnlig er opmærksom på de særlig udsatte kvinders situation.

Hvis vi så vender os til den nationale indsats, synes jeg, de to vigtigste punkter at tage op som følge af Nairobi-dokumentet er spørgsmålet om økonomisk selvstændighed og fordeling af magten. Jeg tror, det er hovedoverskrifter, når det drejer sig om kvinders ligestilling på det nationale plan. Her tillader jeg mig altså at gå ud fra, at kvinder stort set har sundheden i orden, når det drejer sig om det nationale plan. Ligestilling bliver et spørgsmål om økonomisk selvstændighed og fordeling af magt, og der er både hos mænd og hos kvinder en god del normer og dogmer, der skal nedbrydes, hvis det skal lykkes. Uden økonomisk selvstændighed får vi ingen ligestilling, men det er altså ikke en tilstrækkelig betingelse, det drejer sig også om fordeling af magten.

Den økonomiske selvstændighed hænger naturligvis snævert sammen med, at kvinder sikres arbejdsmuligheder, og kigger man lidt i de mange forskellige prognoser – fru Ebba Strange har været inde på regeringens politik på dette område, og jeg kan ikke tilslutte mig hendes konklusioner – der er udarbejdet i EF, af Industrirådet og også af arbejdsministeriet og undervisningsministeriet, er det karakteristisk for uddannelseskravene, at de er afhængige af, om man regner med, at den offentlige sektor vokser eller ikke vokser. Hvis den offentlige sektor skal vokse, stilles der krav til omsorgsfunktionerne, og hvis den offentlige sektor ikke skal vokse, stilles der krav om teknisk uddannet personale. Det er helt klart forskellen i de to prognoser.

Efter min opfattelse skal den offentlige sektor ikke vokse, og det er der mange gode grunde til. Der er dels den almindelige diskussion om, hvad skatteborgerne rent faktisk er villige til at betale – det har navnlig Rold Andersen været inde på i sine rapporter – dels går hele tendensen i retning af, at vi skal gøre folk mere selvhjulpne, prøve at forhindre, at de ældre kommer på plejehjem, prøve i højere grad selv at tage os af vores børn – jeg skal senere komme ind på, at det ikke er et absolut. Hele denne udvikling gør efter min opfattelse, at den offentlige sektor ikke vil vokse, og at antallet af omsorgsfunktioner, når det drejer sig om plejeområder og den slags, ikke vil vokse, for alle vores per-